

UDK: 655.55:659.2(082.2)094.2:167.1:612.6:339.1:368(497.11).
368.39:368.025.633:616.036.21

Mr Mihailo D. Kočović¹

PRIKAZ SAVETOVANJA

XX MEĐUNARODNI SIMPOZIJUM NA TEMU „SAVREMENI PROBLEMI RAZVOJA TRŽIŠTA OSIGURANJA“

U organizaciji Udruženja aktuara Srbije i Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu u hotelu „Izvor“ u Aranđelovcu od 9. do 12. juna 2022. godine održan je XX međunarodni simpozijum na temu „Savremeni problemi razvoja tržišta osiguranja“. Ove godine, kada simpozijum obeležava jubilarnih 20 godina održavanja, Ekonomski fakultet u Beogradu, kao najuglednija institucija u oblasti ekonomije u regionu, slavi 85 godina postojanja, a Udruženje aktuara Srbije obeležava 20 godina od osnivanja. I nakon pune dve decenije, zahvaljujući nivou i ugledu koji uživa, simpozijum je okupio 150 učesnika iz zemlje i inostranstva koji su izlaganja na skupu, kao i kompletnu njegovu organizaciju, ocenili najvišim ocenama.

Simpozijum je otvorio rektor Beogradskog univerziteta prof. dr Vladan Đokić.

I ove, kao i prethodnih godina, vrhunski stručnjaci iz zemlje i inostranstva, univerzitetski profesori, stručnjaci iz Narodne banke Srbije (Agencija za nadzor osiguranja), iz osiguravajućih društava, predstavnici Udruženja aktuara Srbije nastojali su da rasvetle najaktuelnije probleme koji karakterišu tržište osiguranja i probleme s kojima će se ovo tržište uskoro suočiti kao posledica nepovoljne geopolitičke i ekonomske situacije, uz sve češće prisutne katastrofalne rizike kao što je i rizik od nove pandemije. Svestan činjenice da nauka i struka iz oblasti osiguranja i aktuarstva moraju da se dopunjuju, Programski odbor simpozijuma, sa profesorkom Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu Jelenom Kočović na čelu, opredelio se da referenti budu univerzitetski profesori, naučnici i stručnjaci iz teorije i prakse osiguranja. Praksa postavlja pitanja na koja teorija treba da ponudi odgovor, a teorijske postavke

¹ Viši savetnik za analizu portfelja neživotnih osiguranja u Direkciji za osiguranje, Kompanija „Dunav osiguranje“ a.d.o, Beograd

treba da se potvrde u praksi. U tome je tajna uspeha ovog i prethodnih skupova. Na prethodnim skupovima se raspravljalo o regulatornom režimu Solventnost II mnogo pre nego što je on počeo da se primenjuje u zemljama članicama Evropske unije, a i kod nas. Predmet analize bio je i MSFI 17, koji tek treba da uhvati korena u praksi. Takođe, raspravljalo se o mogućnostima osiguranja od katastrofalnih rizika, pre svega rizika prirodnih katastrofa, ali i rizika od pandemije, zatim o digitalizaciji osiguranja, veštačkoj inteligenciji u osiguranju i o drugim savremenim i zanimljivim temama. Zaključci simpozijuma slati su na nadležna mesta i uticali su na promenu zakonske regulative.

Na XX međunarodnom simpozijumu profesorke Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu Biljana Jovanović Gavrilović i Aleksandra Prašević su u svojim izlaganjima podsetile da smo svedoci značajnih nepovoljnih promena u makroekonomskom okruženju izazvanih brojnim i kompleksnim rizicima sa kojima se suočavaju firme i pojedinci širom sveta. Posebne pretnje su ratni rizici, rizici od prirodnih katastrofa i rizik od pandemije, čije je posledice na makroekonomsko okruženje teško predvideti. Potencirano je da predstoji globalna ekonomska kriza istorijskih razmera izazvana ratom u Ukrajini i energetsom krizom, na koju nisu imune ni visokorazvijene zemlje i koja će uticati na sve segmente privrede. Profesorka Jelena Kočović je istakla da u kriznim vremenima osiguranje, kao najbolji način za adekvatno upravljanje rizicima u cilju zaštite od njihovog štetnog dejstva, postaje sve važnije ne samo za uspešno poslovanje i bezbednost pojedinaca, već i za održivi razvoj. Postavila je pitanje da li će osiguranje moći da pokrije sve te složene rizike, odnosno koji od njih su osigurljivi, a koji ne. Kakva je budućnost tržišta osiguranja u ovakvim nepovoljnim okolnostima?

Referenti, profesori i stručnjaci iz prakse, pokušali su da rasvetle šta nas čeka na tržištu osiguranja kako u svetu, tako i u našoj zemlji. Razmatrano je i kako će nepovoljno makroekonomsko okruženje uticati na tržište osiguranja i njegove pojedinačne segmente i da li se očekivane negativne tendencije mogu zaustaviti. Referenti su u svojim izlaganjima identifikovali probleme, ograničenja i mogućnosti razvoja savremenog tržišta osiguranja. Kao rezultat izložene sveobuhvatne analize, izneli su konkretne predloge kako povećati otpornost tržišta osiguranja u aktuelnim kriznim uslovima, u funkciji njegovog daljeg razvoja i doprinosa stabilnosti finansijskog sistema i privrede u celini. Istaknuto je da će u narednim godinama na tržište osiguranja značajno uticati tokovi koji su se pojavili i/ili intenzivirali s početkom globalne pandemije koronavirusa (COVID-19) početkom 2020. godine i analizirani su izazovi i perspektive razvoja osiguranja u postkovid svetu. Kao ključni izazovi za razvoj globalnog tržišta osiguranja u narednom periodu izdvojeni su: makroekonomski problemi i geopolitički izazovi, (ne)iskorišćene mogućnosti za dalji rast, prilagođavanje različitim preferencijama i ponašanju potrošača, kao i klimatske, tehnološke i regulatorne promene. Referenti su istakli da se svaki od tih izazova može

posmatrati kao prilika za dalji razvoj tržišta osiguranja, ali istovremeno i kao pretnja opstanku onih osiguravajućih društava koja na njih ne reaguju na adekvatan način.

Takođe, bilo je govora o razvoju tržišta osiguranja u uslovima rastućeg značaja ekoloških, društvenih i upravljačkih (ESG) rizika. Velimir Lukić, profesor Ekonomskog fakulteta, istakao je da se poslednjih godina budi svest javnosti o ekološkim i društvenim pitanjima i pratećim regulatornim odgovorima. Nakon objašnjenja uticaja ESG politike na finansijski sektor, predstavljeni su ESG izazovi i mogućnosti na tržištu osiguranja. Kao stručnjaci za upravljanje rizicima, nosioci rizika i kao jedan od vodećih globalnih institucionalnih investitora, osiguravajuća društva imaju vitalnu ulogu u upravljanju ESG rizicima. Posebna pažnja na ovom skupu posvećena je osiguranju od rizika klimatskih promena u skladu s fokusom na klimatske promene od strane vlada, regulatora i pojedinaca.

Profesor Marija Koprivica dala je predloge koji mogu doprineti poboljšanju poslovanja osiguravača uz predlaganje mera za ublažavanje negativnih efekata rastuće inflacije na profitabilnost i solventnost osiguravača. O složenosti i problemima primene MSFI 17 u životnom osiguranju govorio je mr Aleksandar Perišić. Profesor Miloš Božović objasnio je na koji se način procenjuju efekti pandemije na cene akcija osiguravajućih kuća. Predmet izlaganja na skupu bile su i mogućnosti i ograničenja razvoja pojedinih segmenata tržišta osiguranja. Posebna pažnja je posvećena ispoljenim problemima na tržištu osiguranja od auto-odgovornosti zbog rasta cena auto-delova, prekinutih lanaca snabdevanja odnosno negativnog uticaja inflacije, kao i neuravnoteženosti bonus-malus sistema. Navedeni faktori predstavljaju ozbiljnu pretnju za dovoljnost premije osiguranja koja će ubrzo dovesti do negativnog tehničkog rezultata ukoliko ne bude došlo do njenog povećanja. Profesorka Jelena Kočović je istakla da je na osnovu urađenih analiza zaključila da je u ovom momentu neophodno povećati premiju za 25% da bi se sačuvala stabilnost tržišta osiguranja od auto-odgovornosti.

Profesorka Tatjana Rakonjac Antić je predočila mogućnosti stabilizacije sistema penzijskog osiguranja u uslovima krize izazvane pandemijom kovida 19. Predmet izlaganja su bili i aktuelni izazovi osiguranja u poljoprivredi, kao i mogućnosti osiguranja od aktuelnih rizika u turizmu. Takođe, veći broj izlaganja posvećen je uticaju novih tehnologija na razvoj tržišta osiguranja, uključujući veštačku inteligenciju i mašinsko učenje. Sve sofisticiranije nove tehnologije otvaraju više mogućnosti za poboljšanje korisničkog iskustva. Na tu temu izlagali su predsednik Udruženja aktuara Srbije Branko Pavlović, rektor univerziteta u Kragujevcu, prof. dr Nenad Filipović i mr Nenad Milikić.

Istaknuti su sledeći zaključci XX međunarodnog simpozijuma:

1. Predlaže se da Narodna banka Srbije sačini plan implementacije MSFI 17 kako bi osiguravajuće kompanije blagovremeno počele sa pripremanjima za njegovu primenu.

2. U cilju unapređenja upravljanja rizicima i poboljšanja performansi osiguravajućih kompanija, potrebno je ubrzati procese digitalne transformacije sektora osiguranja, što će doprineti efikasnijoj primeni koncepta Solventnost II i MSFI 17.
3. Predlaže se kreiranje odgovarajućeg javno-privatnog modela za obavezno osiguranje od rizika prirodnih katastrofa.
4. Potrebno je razviti metodologiju merenja efekata klimatskih promena u cilju unapređenja tarifnog sistema u osiguranju od rizika prirodnih katastrofa.
5. Sektor osiguranja mora da bude agilniji u prepoznavaju i zadovoljavanju potreba osiguranika. Novi rizici zahtevaju uvođenje novih i razvoj postojećih proizvoda.
6. Potrebno je izvršiti analizu uticaja inflacije i bonus-malus sistema na visinu premije u osiguranju od auto-odgovornosti, kako bi se blagovremeno izvršila njena korekcija i smanjio rizik od ostvarivanja negativnog tehničkog rezultata u toj vrsti osiguranja.
7. Neophodno je stvaranje realnih preduslova za stabilizovanje sistema obaveznog penzijskog osiguranja kroz jačanje ekonomskih, demografskih i aktuarskih faktora, koji su uslov za njegovu održivost.
8. Preporučuje se osiguravajućim kompanijama da u svoju poslovnu politiku ugrade ESG zahteve, što bi doprinelo održivom razvoju sektora osiguranja i nacionalne ekonomije u celini.

Svih proteklih godina, kao i ove, Kompanija „Dunav osiguranje“ je pružala veliku podršku održavanju ovog eminentnog skupa.